

“प्रयोगमैत्री संरचना, शिक्षा, पर्यटन र कृषि,समतामूलक बिकास इन्द्रसरोवरको समृद्धि”

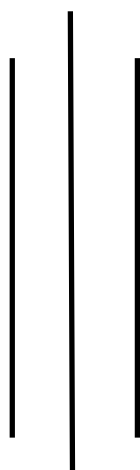

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका

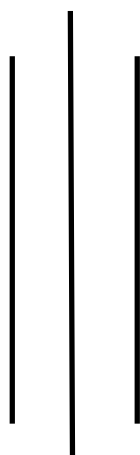
कुलेखानी, मकवानपुर

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री उमा कुमारी लामाज्यू द्वारा प्रस्तुत आ.व.२०७९/०८०
को बार्षिक बजेट वक्तव्य

दर्शौँ गाउँ सभा

१० असार २०७९

सभाका सभाध्यक्षज्यू ,
सभाका सदस्यज्यूहरु,
कार्यालय प्रमुख एवं कर्मचारी मित्रहरु,
पत्रकार साथीहरु र
अन्य उपस्थित महानुभावहरु ।

नेपालको संविधानले गरेको संघीय कानूनी व्यवस्था अनुरूप आज म इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको उपाध्यक्षको हैसियतले यस सम्मानित सभा समक्ष आ.व. ०७९/०८० को बजेट प्रस्तुत गर्न यस सम्मानित सभामा उपस्थित भएकी छु ।

सर्वप्रथमतः यो देश र जनतालाई स्वतन्त्र र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न बनाउन विभिन्न कालखण्डमा गरिएका ऐतिहासिक संघर्ष तथा आन्दोलनमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । साथै इन्द्रसरोवर गाउँपालिकामा न्यायपूर्ण समाज निर्माण र समृद्धिको मार्गमा एकताबद्ध रहेका सम्पूर्ण इन्द्रसरोवरबासी र इन्द्रसरोवर का आदरणीय अग्रज राजनीतिक नेतृत्व प्रति उच्च सम्मान प्रकट गर्न चाहन्छु ।

यस इन्द्रसरोवर गाउँकार्यपालिकाले संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संग नेपाल को संविधान अनुसार सहअस्तित्व, समन्वय र सहकार्यमा रही समृद्ध इन्द्रसरोवर गाउँपालिका निर्माणका लागि दीर्घकालीन सोचका साथ अगाडी बढि रहेको जानकारी गराउन चाहन्छु । यस गाउँपालिकामा ऐतिहासिक मानव निर्मित इन्द्रसरोवर ताल, भालेश्वर महादेव, गुप्तेश्वर गुफा, लामवगरमा अवस्थित नाट्यश्वरी महादेव मन्दिर, धानेश्वर धनलक्ष्मी मन्दिर, खानीखेतमा अवस्थित पञ्चकन्या देवी मन्दिर, किटेनी स्थित सरस्वती मन्दिर, लुण्डुप छ्योलिड गुम्वा, धेचीन गुम्वा महाङ्कालथान, सुकौरा लुण्डुप छ्यौनिड गुम्वा, सिस्नेरी स्थित ज्याडतेर छ्योलिड गुम्वा, पञ्चकन्या देवी मन्दिर, हुमाने डाँडा दृष्यावलोकन गर्ने ठाँउ, भैरवनाथ मन्दिर, सलेमले डाँडाँ, पुरानो खर्क, डाँडाखेल पौवा, जातीपोखरी, राकसखोलाको मानेडाँडा, महाडकाल मन्दिर, लक्ष्मीनारायण मन्दिर सिम्लाड, शक्तेश्वर मन्दिर वज्रमाठ, ओखरडाँडा चैत्य र शिकारी गाँउ, छडधार लगायतका ऐतिहासिक तथा धार्मिक ठाँउहरु रहेका छन् । त्यस्तै आज्ञादेश्वर मन्दिर सिस्नेरी, लंकाधामी अदुवावारी, सुन्दरीदेवी ठुलोटार, कालीदेवी बल्छी भन्ज्याड, सेतीदेवी दम्की, नारायणथान मन्दिर टेकर आदि स्थानहरु पनि धार्मिक हिसावले महत्वपुर्ण रहेका छन् । हाल यस गाँउपालिका क्षेत्रमा विभिन्न पार्कहरु जस्तै शान्ती बगैचा बाटिका कुलेखानी वडा नं.२, पिक्निक स्पट कुलेखानी वडा नं.२, आउटलेट रहेको स्थान, काशिचौर फाखेल वडा नं.४ र पिक्निक स्पट मार्खु वडा नं.१ रहेका छन् । आगामी वर्षहरुमा यस क्षेत्रको विकासका लागि अझै अध्ययन अनुसन्धान गरी ग्रामीण पर्यटन प्रवर्द्धन गर्न सकिने देखिन्छ र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरुलाई भित्र्याई प्रशस्त आय आर्जन बढाउन सक्ने अवसरहरु पनि रहेको छ ।

यस गाउँपालिकामा विशेष गरी बौद्ध र हिन्दू धर्मावलम्बीहरू र तामाङ्ग/लामा, मगर, ब्राह्मण, क्षेत्री र नेवार जातिको बसोबास रहनुका साथै तामाङ जातिको बाहुल्यता रहेको पाइन्छ । यहाँका नागरिकहरूले कृषि, पशुपालन र व्यापारलाई मुख्य पेशाको रूपमा अंगाल्दै आएका छन् । काठमाडौँ उपत्यकाबाट करिब ४० कि.मि. नजिक रहेकोले यस गाउँपालिकाको आर्थिक सामाजिक विकासमा प्रत्यक्ष सकारात्मक प्रभाव परेको छ । यहाँ उत्पादन हुने कृषिजन्य तथा पशुजन्य उपजहरू सोही बजार क्षेत्रमा बढी खपत र विक्री हुने गरेको छ । भौगोलिक रूपमा मध्यम स्तरीय पहाडी धरातल रहेको यस क्षेत्रमा मानव बसोबास र पर्यटन व्यवसायको लागि अति उपयुक्त स्थानहरू रहेका छन् । नवगठित गाउँपालिका भएकोले यसलाई एक सक्षम गाउँपालिकाको रूपमा स्थापना गर्ने चुनौति समग्र गाउँवासी तथा सरकारी र गैरसरकारी निकायहरूको काँधमा आई परेको छ । यहाँ भएका सम्भावनाहरूलाई अवसरमा परिणत गर्न र यहाँ रहेका समस्याहरूको न्यूनीकरण गर्ने क्रममा सही नीतिको पहिचान गरी नीतिको अवलम्बनका साथै योजनावद्ध विकास गर्नु पर्ने आजको आवश्यकता रहेको छ ।

सभाध्यक्षज्यू , सभाका सदस्य ज्यूहरू

यसै क्रममा अब म चालू आ.व ०७८/७९ को कार्यक्रममा समावेश भएका केहि मुख्य उपलब्धि प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- कृषिको आधुनिकीकरण, व्यवसायीकरण र बजारीकरण कृषि क्षेत्रको विकास मार्फत आर्थिक समृद्धि हासिल गर्न, कृषकलाई कृषि क्षेत्रमा आकर्षित गर्न कृषि तथा पशु पंक्षि व्यवसायहरूलाई सहकारी मार्फत व्याज अनुदान ७० प्रतिशत कार्यक्रम अन्तर्गत १२ लाख ५० हजार प्रदान गरिएको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिका निवासी जनताहरूलाई गाउँपालिकाको आफ्नै प्रशासकीय भवनबाट सेवा उपलब्ध गराउन ६०/४० को साझेदारीमा गाउँपालिका प्रशासकीय भवन निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको वडा नं.४ मा स्व. वीर बहादुर लामाको स्मृतीमा संघीय सरकार संग ७०/३० को साझेदारीमा वी वीर फाखेल मैत्रि पार्क निर्माणाधीन अवस्थामा रहेको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नं.३ निवासी जनतालाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन सिस्नेरी स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माण अन्तिम चरणमा रहेको छ ।
- गाउँपालिकाका उत्कृष्ट योजनाहरू मध्येको एक सबैको ध्यान जेष्ठ नागरिकको सम्मान- अल्जाइमर्स तथा जेष्ठ नागरिक सम्मान दिवस तथा न्यानो कपडा वितरण तथा खाजा कार्यक्रम सम्पन्न गरिएको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नं.४ निवासी जनतालाई सर्वसुलभ स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराउन फाखेल स्वास्थ्य चौकी साप्ताहिक स्वास्थ्य परिक्षण क्याम्प संचालन गरिएको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिका वडा नं.५ निवासी जनतालाई आफ्नै कार्यालयबाट सेवा उपलब्ध गराउन ५ न वडा कार्यालय भवन निर्माण सम्पन्न भएको छ ।
- प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (समपुरक अनुदान) अन्तर्गत मानेडाँडा भालुखर्क गोगने सडक,शेरा ठाडोखोला सानुमाखु सिमखोला सडक निर्माणाधीन अवस्थामा रहेका छन् ।

- प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रम (समपुरक अनुदान) अन्तर्गत प्रहरी चौकीदेखि स्वास्थ्य चौकी जोड्ने सडक सम्पन्न भएको छ ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको प्राविधिक शिक्षालय अन्तर्गत सिभिल इन्जिनियर संचालनमा रहेको श्री बत्सला देवी मा.वि मा छात्रा विद्यार्थीहरूको सहजताका लागि छात्रावास निर्माण कार्य अन्तिम चरणमा रहेको छ ।

सभा अध्यक्षज्यू तथा सभा सदस्यज्यूहरू,

यसै क्रममा अब म आगामी आर्थिक वर्ष ०७९/०८० को बजेटका उद्देश्य तथा प्राथमिकताहरू प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु । आगामी वजेट निम्न उद्देश्य प्राप्तिका केन्द्रित रहेको ब्यहोरा यस सभा समक्ष अनुरोध गरेको छु ।

- प्रत्येक वडा कार्यालय जोड्ने सडक व्यवस्थित, विस्तार र स्तरोन्नति गर्ने ।
- कृषि र पशु क्षेत्रको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरी आय आर्जनमा स्तरोन्नति गर्ने ।
- बालमैत्री, अपाङ्गता मैत्री, वातावरण मैत्री र सरसफाइ युक्त गाउँपालिका बनाउने ।
- आधारभूत तहको पूर्वाधारको सुविधा, प्रविधि युक्त इन्द्रसरोवर बनाउने ।
- स्वास्थ्य सेवाको विकास, विस्तार तथा प्रत्येक नागरिकले स्वास्थ्य सेवा प्राप्त गर्ने अवसरको सुनिश्चितता गर्ने ।

आगामी आर्थिक वर्ष ०७९/०८० को बजेटका प्राथमिकताहरू निम्न अनुसार रहेका छन् :

- भरपर्दो सुविधा युक्त सडक संजाल स्तरोन्नति तथा विस्तार गर्ने ।
- गाउँपालिका निवासीका जीवनस्तरमा सुधार आउने गरि स-साना रोजगारमुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- समन्यायिक विकासका लागि कृषि, पशुपालन पर्यटन लगायतका क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्ने ।
- सार्वजनिक सेवा प्रवाह गुणस्तरीय, पारदर्शी , समकालीन र नागरिक मैत्री बनाई सुशासन कायम गर्ने ।
- गुणस्तरीय तथा प्राविधिक, जीवनोपयोगी र व्यवहारिक शिक्षा मार्फत समाज तथा राष्ट्रका लागि उच्च योगदान दिन सक्ने जनशक्ति तयार गर्न आधार तयार गर्ने ।
- कृषि क्षेत्रको व्यवशायीकरण, यान्त्रीकरण र बजारीकरण गरी कृषि प्रतिको आकर्षण अभिवृद्धि गर्ने ।

सभा अध्यक्षज्यू तथा सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म क्षेत्रगत तथा विषयगत कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

पूर्वाधार विकासतर्फ

- इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको सबै वडाका रणनीतिक सडकहरू संचालन गर्नका निमित्त संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संग लागत साझेदारीका रूपमा कार्य गर्न समपुरक कोषमा रु आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

- गाउँपालिको गौरवको आयोजनाका रूपमा गाउँपालिकाको प्रशासकिय भवन निर्माणको थालनी गर्नका लागि आवश्यक बजेट रु २ करोड ५० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाको वडा नं.४ मा स्व. वीर बहादुर लामाको स्मृतीमा संघीय सरकार संग ७०/३० को साझेदारीमा वीर फाखेल मैत्रि पार्क निर्माणका लागि रु. ८० लाख विनियोजन गरेको छु ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं ३ स्थित सिस्नेरी स्वास्थ्य चौकी साझेदारी विकास कार्यक्रम अन्तर्गत निर्माणाधीन रहेकोले निर्माण सम्पन्न गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

आर्थिक विकास

- संघीय बजेट र यस गाउँपालिकाबाट विनियोजन हुने श्रोतबाट गाउँपालिका भरि ब्यवसायीक रूपमा कृषि ब्यवसाय र पशुपालनमा संलग्न कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गर्नका निमित्त कृषि तथा पशु शाखा मार्फत आवश्यक बजेटको ब्यवस्था गरेको छु ।
- कृषि उत्पादन तत्काल निर्यात गर्न नसक्दा हुने क्षतिलाई मध्यनजर गरी कृषि पूर्वाधार विकास तथा कृषि यान्त्रीकरणको साझेदारीमा कोल्डरुम वा पोर्टेबल कोल्ड च्याम्बर निर्माणका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- पर्यटन विकासका निमित्त इन्द्रसरोवर ताल, ठाडो खोला झरना, फाखेल मैत्री पार्क, नयाँ गाउँ भ्यू टावर, विभिन्न मठ-मन्दिर, गुम्बा, स्तुपा, चैत्य, हवाड हवाड दूलो, जातिपोखरी, दृश्यालोकन गर्ने क्षेत्रको पहिचान गरि प्रचार-प्रसार गर्ने र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई आकर्षण गरि रोजगारीको अवसर श्रृजना गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु । समग्रमा, आर्थिक विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास तर्फ

- इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाले शिक्षा, स्वास्थ्य, मानव विकास र गरिवी न्यूनिकरण गर्न लक्षित वर्ग लगायत न्यून आय भएका वर्गलाई उच्च प्राथमिकता दिएको छु ।
- सबै वडाहरुमा स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउन संघ, प्रदेश सरकारको विशेष अनुदान र गाउँपालिकाको बजेट मार्फत सबै वडामा ब्यवस्थित खानेपानी का लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।
- अध्यक्षसँग विद्यार्थी स्वास्थ्य जाँच कार्यक्रम, उपाध्यक्ष सँग पोषण कार्यक्रम, महिलाहरुको व्यवसायीकता प्रवर्द्धन गर्न महिलासँग उपाध्यक्ष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य बिमा लगायत स्वास्थ्य क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिदै आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- इन्द्रसरोवर गाउँपालिका भरीका सामुदायिक विद्यालयहरुमा ६ कक्षा भन्दा मुनि अध्ययन गर्ने बालबालिकाहरुलाई दिवा खाजा कार्यक्रमलाई निरन्तरताका लागि प्रति विद्यार्थी रु.५ थप गरि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

- विश्वव्यापीरूपमा मनाइने विभिन्न दिवसहरू यस गाउँपालिकामा पनि मनाउनका लागि आवश्यक बजेट व्यवस्था गरेको छु ।
- जेष्ठ नागरिकहरूलाई न्यानो कपडा वितरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिएको छु । सामाजिक विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

- वातावरणीय स्वच्छता कायम राख्न र सहरी सरसफाई कार्यलाई थप ब्यवस्थित गर्न सडक निर्माण गर्दा २ तर्फ वृक्षारोपण गर्ने, बहुउपयोगी घाँस खेति गर्ने, भू-क्षय नियन्त्रण, जल-वायु अनुकूलन कार्ययोजना तयार गर्न र विपद् व्यवस्थापन गर्नको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

संस्थागत बिकास सेवा प्रवाह तथा सुशासन

- सूचना र प्रविधिको सदुपयोगका लागि गाउँपालिकालाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउनमा जोड दिईएको छ ।
- अनलाइन घटनादस्ता प्रक्रिया लाई सबै वडामा विस्तार गर्न आवश्यक रकम विनियोजन गरेको छु ।
- समग्र गाउँपालिकाबाट प्रदान गर्ने सेवा प्रवाह चुस्त-दुरुस्त गर्न, संस्थागत विकास र सुशासन क्षेत्रको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।
- विकासका गतिविधिहरूमा अवरोध आउन नदिन अति आवश्यक सार्वजनिक निर्माण कार्यका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

❖ कार्यालयको कार्य सञ्चालनलाई प्रभावकारी बनाउन सञ्चालन तथा चालू खर्च तर्फ रु ८ करोड विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्षज्यू तथा सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म वडागत बजेट प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

- ❖ वडाबाट माग भई आएका योजना सञ्चालन गर्नको लागि
  - वडा नं. १ को लागि रु. ६० लाख ,
  - वडा नं. २ को लागि ६० लाख,
  - वडा नं. ३ को लागि ६५ लाख,
  - वडा नं. ४ को लागि ५० लाख
  - वडा नं. ५ को लागि ५० लाख
  - जम्मा रु. २ करोड ८५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सभा अध्यक्षज्यू तथा सभा सदस्यज्यूहरू,

अव म संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकार, अन्य निकाय र गाउँपालिकाको आफ्नो श्रोतबाट हुने गरी आगामी वर्षका लागि विनियोजन गरेको वजेट प्रस्तुत गर्न चाहान्छु।

संघीय सरकार तर्फ:

- संघीय वित्तीय समानीकरण अनुदानमा ८ करोड १० लाख
- संघीय सशर्त अनुदानमा १४ करोड २ लाख
- संघीय राजस्व बाँडफाँड अनुदानमा ६ करोड ५९ लाख ४७ हजार रुपैया
- संघीय राजस्व बाँडफाँड अनुदान (विद्युत रोयल्टी र वन) मा २ करोड २७ लाख
- संघीय विशेष अनुदान १ करोड ५० लाख
- संघीय समपुरक अनुदान १ करोड ५ लाख

प्रदेश सरकार तर्फ:

- प्रदेश वित्तीय समानिकरण अनुदानमा ६८ लाख २० हजार
- प्रदेश सशर्त चालु तथा पुंजिगत अनुदानमा २ करोड १७ लाख ४ हजार
- प्रदेश राजस्व बाडफाँड (सवारी साधन) अनुदानमा १ करोड ७४ लाख ३७ हजार
- प्रदेश समपुरक कोष अनुदानमा २ करोड ९८ लाख ५४ हजार,
- प्रदेश विशेष अनुदानमा ४० लाख

आन्तरिक तर्फ:

- आर्थिक वर्ष २०७९/०८० को अनुमानित आन्तरिक आयमा १ करोड १२ लाख ३२ हजार

सभा अध्यक्षज्यू तथा सभाका सदस्यज्यूहरू,

अन्त्यमा,

यस गाउँपालिकाको वार्षिक वजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने सन्दर्भमा सहयोग पुर्याउनु हुने इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाका सभाध्यक्षज्यू, वडा अध्यक्ष ज्यूहरू, सम्पूर्ण सभा सदस्यज्यूहरू, इन्द्रसरोवर गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकिय अधिकृतज्यू लगायत विषयगत शाखाका प्रमुख र सम्पूर्ण कर्मचारी मित्रहरू तथा प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष रूपमा सहयोग गर्नुहुने सम्पूर्ण महानुभावहरूमा हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहान्छु ।

धन्यवाद ।

श्री उमा कुमारी लामा

उपाध्यक्ष

इन्द्रसरोवर गाउँपालिका